

Inhoud

Jaarverslag 2025 KNNV Epe-Heerde.....	2
Leden	2
Bestuur	2
Algemene ledenvergadering.....	2
Bestuursvergaderingen.....	2
De Kascommissie	2
Algemene activiteiten.....	2
Nieuwjaarswandeling	2
Lezingen	2
1000 soorten dag.....	3
Natuurwerkdag.....	3
Public Relations – website en facebook	3
Natuurpadcommissie.....	3
Natuurbescherming en Natuurontwikkeling	3
Natuurklanken	3
Landelijke en provinciale KNNV	3
Contacten met gemeenten.....	3
Contacten met andere organisaties.....	4
Uitwisseling tijdschriften	4
Gegevensverspreiding	4
Activiteiten werkgroepen en commissies.....	5
Wandelingen.....	5
Werkgroepen/commissies en contactpersonen.....	5
Publicaties.....	5
Jaarverslag Paddenstoelen werkgroep KNNV Epe-Heerde 2025.....	6
Jaarverslag Insectenwerkgroep KNNV Epe-Heerde 2025.....	8
Jaarverslag Vogelwerkgroep KNNV Epe-Heerde 2025.....	10
Jaarverslag Plantenwerkgroep KNNV Epe-Heerde 2025	11
Coördinatoren: Egbert de Boer, Hetty Verstraaten, Lucie Wessel	11
Wat deden we.....	11
En wat hebben we gevonden?	12
Jaarverslag 2025 werkgroep geologie en landschap	13

Jaarverslag 2025 KNNV Epe-Heerde

Leden

Eind 2025 stonden er 152 leden, 26 huisgenoten, 1 jongerenlid en 6 elfjesleden ingeschreven in het ledenregister.

Bestuur

Voorzitter	Harry Rijken
Secretaris	Eelco Bakker
Penningmeester	Ron Roovers
Algemeen Bestuurslid	Wim Oosterloo
Algemeen Bestuurslid	Erwin Reinhard
Algemeen Bestuurslid	Vacant

Algemene ledenvergadering

Op 13 februari 2025 is de Algemene Ledenvergadering gehouden. 31 leden, inclusief bestuur, hebben deze vergadering bijgewoond.

Belangrijke punten waren o.a. de financiën, de begroting, jaarplan en meerjarenplan, activiteiten m.b.t. diverse projecten. Na de pauze gaf René Visser een presentatie over zijn invulling van het bosbeheer in de gemeente Epe.

Bestuursvergaderingen

Er zijn 4 bestuursvergaderingen gehouden in 2025.

De belangrijkste punten die zijn besproken:

- Financiën en contributiebetalingen
- Vacatures
- Projecten Natuurbescherming en Natuurbeheer
- Algemene Activiteiten
- Onderwerpen die besproken zijn in de Beleidsraad en de Vertegenwoordigende Vergadering
- Meerjarenplan
- Natuurklanken, facebook, twitter, e-mail en website

De Kascommissie

De kascommissie bestaat dit jaar uit Willie van Heldert, Fokko Andringa en Herman Snoek

Algemene activiteiten

Nieuwjaarswandeling

12 januari 2025 vond de Nieuwjaarswandeling en receptie plaats in en rondom 't Smallert.

Lezingen

Er waren 3 lezingen georganiseerd, maar er is er één uitgevallen:

- 25 September Landschapsgeschiedenis van de NO Veluwe door Henri Slijkhuis
- 30 oktober Steenuilen door Ronald Harxen

- 28 november 2025 is wegens ziekte spreker geannuleerd

1000 soorten dag

Op 23 en 24 mei 2025: bij de Bosschuur aan de Renderklippenweg.

Natuurwerkdag

Op een zeiknatte 1 november vond een Natuurwerkdag plaats aan de Dellenweg, richting de Haelberg.

Klimaatquiz

Met een kleine afvaardiging deelgenomen aan de klimaatquiz gemeente Heerde.

De werkgroep Microfauna wordt als *niet-officiële* werkgroep geduid.

Public Relations – website en facebook

De PR en de website worden door Herman Snoek en Joke van Litsenburg verzorgd.

Facebook wordt door Ron Roovers bijgehouden. Angela Dezijn houdt zich bezig met Twitter.

Natuurpadcommissie

In 2025 is alleen het meest noodzakelijke onderhoud gepleegd door Tjada Amsterdam.

De werkgroep Natuurpad is op dit moment actief met het verkrijgen van subsidies t.b.v. een opknapbeurt van het Natuurpad. Helaas zijn de plannen door de onduidelijkheid omtrent de recreatiezonering op een laag pitje komen te staan. De subsidiaire gelden zijn doorgeschoven naar volgende jaren.

Natuurbescherming en Natuurontwikkeling

Onderstaand is het overzicht van acties weergegeven met het aanspraakpunt binnen onze afdeling.

Begraafplaatsen Epe

Er wordt een beleidsplan opgesteld over begraven, begraafplaatsen en gedenken.

De KNNV zal meedenken over de natuur m.b.t. inrichting en beheer. (Frans Bosch, Harry Rijken)

Meer informatie over de meeste van de voornoemde acties vindt U op de website van onze afdeling, onder het kopje Natuurbescherming.

Natuurklanken

In 2025 zijn er weer 4 goedverzorgde nummers verschenen. De redactie bestaat uit Lita Keuskamp, Joke van Litsenburg en Herwin Looman

Natuurklanken wordt zoveel mogelijk digitaal verstuurd naar leden en relaties. Er is diverse malen de nadruk gelegd op het ontvangen van een digitaal verzonden uitgave, met als voornaamste reden: de kosten beperken.

Landelijke en provinciale KNNV

Het bestuur is aanwezig geweest op de Vertegenwoordigende vergadering en de Beleidsraad. Op provinciaal niveau zijn geen bijeenkomsten geweest.

Contacten met gemeenten

Zowel in Heerde als in Epe heeft de KNNV regelmatig contact met afdelingen van de gemeentes.

Er wordt ook door de gemeentes regelmatig advies gevraagd. Helaas resulteert dat niet altijd in concrete afspraken vanuit de gemeentes.

Contacten met andere organisaties

- KNNV Apeldoorn
- IVN Apeldoorn, IVN Zwolle en IVN Gelderland
- Staatsbosbeheer
- Floron
- Sovon
- Ravon
- Vereniging Natuur en Milieu Epe
- Vlinderstichting
- Vogelbescherming
- Zoogdiervereniging
- Nederlandse Mycologische Vereniging
- Natuur en Milieu Gelderland.
- Stichting Landschapsbeheer Gelderland
- BLWG (Vereniging voor mossen- en korstmossenonderzoek)
- Bekenstichting
- OME (Ons mooi Epe)
- Geldersch Landschap en Kastelen

In de rapporten en publicaties van onze afdeling staan beheeradviezen voor natuurinstanties en natuur beherende organisaties zoals Staatsbosbeheer, Gelders Landschap en Natuurmonumenten, gemeenten Heerde en Epe.

Uitwisseling tijdschriften

- Afdelingen van KNNV – IVN Gelderland
- Nationaal Herbarium
- Streekarchief
- Vogelbescherming Nederland
- Bibliotheek
- Openbare bibliotheek Heerde
- Mooi Gelderland (GLK)
- Bekenstichting

Gegevensverspreiding

- Floron
- Sovon
- Ravon
- NDFF - Verspreidingsatlas
- Rijksherbarium
- Nederlandse Mycologische Vereniging
- Vlinderstichting
- Trekvlinderregistratie
- Streekarchief Noord-Veluwe voor de archivering
- Waarneming.nl en telmee.nl
- BLWG

Activiteiten werkgroepen en commissies

Wandelingen

Het doel van de wandelingen valt onder het kernbegrip beleving (van natuur en landschap). Op een ontspannende wijze lopen we iedere eerste dinsdagmorgen van de maand ongeveer 5 km en doen daar ongeveer 2 uur over. We staan geregeld even stil bij bijvoorbeeld een plant, paddenstoel, vogel, insect of een kenmerkend landschap, cultuurhistorische plek of wat dan ook op ons pad komt. Niet onbelangrijk zijn de sociale contacten tijdens het wandelen. Daarnaast is het, zo blijkt uit ervaring, voor nieuwe leden een leuke opstap om kennis met de afdeling te maken. Zowel KNNV-leden (gratis) als niet-leden (bijdrage € 2,00 per wandeling) kunnen hieraan deelnemen.

In 2025 zijn negen wandelingen georganiseerd. Eén wandeling is vanwege de vele regen afgelast en twee vanwege verhuizing van de coördinator. Het gemiddelde aantal deelnemers bedroeg 16 (minimaal 11 en maximaal 20 deelnemers) en gemiddeld is 5,5 km gelopen. Veel nieuwe leden lopen mee om het gebied en de vereniging te leren kennen.

Werkgroepen/commissies en contactpersonen

Onze vereniging heeft met de start van een nieuwe werkgroep nu de volgende werkgroepen en commissies:

- Geologie en Landschap (coördinatie Tjada Amsterdam)
- Insecten (coördinatie Gerard Plat)
- Mossen (coördinatie Mariet van Gelder)
- Paddenstoelen (coördinatie Herman Snoek)
- Planten (coördinatie Egbert de Boer)
- Vogels (coördinatie Matthijs Boorsma)
- Zoogdieren (coördinatie Frans Bosch)
- Reptielen en Amfibieën (coördinatie Erik Drent)
- Evenementen (contactpersoon - vacature)
- Natuurpad (contactpersonen: Tjada Amsterdam en Margriet Maan)

Daarnaast zijn er contactpersonen voor:

- Tuinambassadeurs: Elly ter Steege
- Wandelingen: Wim Oosterloo

Publicaties

De volgende publicaties zijn verschenen

- Verslag Broedvogels Polder Oosterwolde
- Inventarisatie van de percelen Orchideeënveld Motketel en Rode beek (Kroondomein)
- Inventarisatie van 4 percelen in de Hertenkamp (Kroondomein)

Deze publicaties zijn op onze website te vinden, evenals vele eerder verschenen rapporten.

Jaarverslag Paddenstoelen werkgroep KNNV Epe-Heerde 2025

In 2025 waren de weers- en neerslagomstandigheden redelijk gunstig voor een goed paddenstoelenseizoen:

- Er was in september voldoende regen om een droog zomerseizoen deels te compenseren,
- Temperatuur was mild en goed voor groei,
- Oktober werd natter en daardoor waarschijnlijk een piekmoment in vochtigheid,
- Grondwaterstanden herstelden en bleven op een goed niveau,
- November bracht koel en vochtig weer, wat gunstig is voor veel herfstzwammen.

In de eerste helft van het jaar waren enkele bijzondere activiteiten:

- In 2024 lag de focus van onze vereniging op het project Vitens. In maart zijn de resultaten besproken in de werkgroepenavond die goed werd bezocht.
- In februari is een excursie gehouden naar de kelkzwammen in Flevoland. We hebben veel exemplaren gezien.
- In mei was de 1000 soortendag op de Renderklippen die verbonden was aan de week van de landelijke Biodiversiteit.

Reguliere inventarisaties

Het reguliere programma is vanaf half juli vrijwel wekelijks van start gegaan met de volgende locaties:

Hertenkampsweg
Renderklippen
Kievitsveld
Tongeren Leemkuil
Vosbergen
Renderklippen
Majuba
Landschapszone Hoogwatergeul
Motketel
Natuurpad publieksexcursie
Vossenbroek Oost

Algemene Veen
Zwolse Bos
Erf van Daendels

- De inventarisaties op de Renderklippen zijn ten behoeve van het project Renderklippen dat in 2025 centraal is opgepakt.
- Voor Vosbergen maakt het deel uit van het langjarig project op het landgoed.
- In oktober is een excursie gehouden naar het Waterloopbos in Kraggenburg
- Ook in oktober is de jaarlijkse excursie voor families georganiseerd over het Natuurpad in Heerde.

Determinatie avonden

Deze zijn gehouden op 9 september, 29 september en 4 november. Fijn dat we terecht konden bij fa. van Triest in Epe.

De werkgroep heeft nu ruim 35 leden en mensen die geïnformeerd worden waarvan er bij de inventarisaties meestal 10-12 aanwezig zijn. Vaak dezelfde leden. Er wordt telkens een soortenlijst opgemaakt in het veld met de app Vera van de Verspreidingsatlas. Op de werkgroepenpagina op de website worden de gegevens van de werkgroep zichtbaar gemaakt.

De inventarisaties in Vera wordt momenteel door 5 leden gedaan, wat het noteren aanzienlijk makkelijker maakt en de overzichten beter.

Na elke inventarisatie wordt een soortenlijst opgesteld en rondgestuurd.

Op individuele basis wordt door veel leden ook gewerkt met de ObsIdentify app, waarvan de resultaten in waarneming.nl terecht komen.

Alle resultaten zijn ontsloten in de werkgroepenpagina op de website.

Voor het paddenstoelenmeetnet bospaddenstoelen worden door individuele leden enkele kilometerhokken geïnventariseerd.

Jaarverslag Insectenwerkgroep KNNV Epe-Heerde 2025

Dit jaar werden er 2 werkgroep avonden gehouden.

De 1^e avond werden de activiteiten van het komende buitenseizoen besproken met daarna een presentatie van Hilde over kevers. En de 2^e avond in het najaar is de afronding van het buitenseizoen besproken, daarna een presentatie van Gerard over zijn vlinderreis naar Bulgarije.

Buitenseizoen.

- **Sleedoornpag.**
 - Normaal gesproken gaan we in januari eitjes zoeken. I
 - Ingelicht door de projectontwikkelaar over geplande werkzaamheden in de wijk Klaarbeek werd dit november 2024.
 - Aanwezig projectontwikkelaar, ecooloog gemeente en uitvoerder groenbeheer Hierbij vonden er 38 eitjes. Waarvan 25 in het gebied waar de werkzaamheden zullen plaatsvinden.
 - Afspraken gemaakt over aanwezigheid bij werkzaamheden i.v.m. vergunning
 - In februari werd ik gebeld door een verontruste buurtbewoner dat er een kaalslag had plaatsgevonden. Dat was niet in overeenstemming met de afspraken die we na enkele bijeenkomsten met de beheerder, uitvoerder en andere verantwoordelijken hadden gemaakt. Ook voldeed men hiermee niet aan de eisen in de verleende vergunning van de Provincie. Uiteindelijk maar weer nieuwe afspraken gemaakt met de uitvoerder. (verder opvolgen)
 - In januari nog eitjes gezocht op de plaatsen waar we in november moesten stoppen vanwege de heftige koude regen. Hierbij nog enkele eitjes gevonden.
- **Monitoring witsnuitlibellen.**
 - Helaas is door een misverstand met de beheerder, de monitoring van 2 vennen op de Tongerense heide niet uitgevoerd. Inmiddels zijn de belemmeringen opgelost.
 - De nieuwe locatie bij de leemkuil Tongeren is wel gelukt en ook de vennen bij Vierhouten en Nunspeet zijn weer volledig geïnventariseerd.
- **Nachtvlinderen.**
 - In de vooravond van de 1000- soortendag op de Renderklippen. Het weer zat erg tegen. Tegenvallend resultaat. Maar wel een zeldzame soort namelijk de Vingerhoedskruiddwergspanner. De resultaten zijn verwerkt in het verslag van deze dag.
 - Verder hebben we nog 5 nachtvlinder-avonden gehouden met wisselende resultaten.
 - De inmiddels 4 nachtvlinder-telpunten met ledemmer hebben ook weer mooie resultaten opgeleverd. Deze zijn alle doorgegeven aan de Vlinderstichting.
 - Verder hebben Mariet en Jenneke hun ledemmer regelmatig ingezet bij een buurtbewoner van de Renderklippen. Mooi resultaat. 42 macro-nachtvlinders + 18 andere waarnemingen en 6 soorten dagvlinders
- **Algemene excursies.**
 - Dit jaar (3x) leverden veel en mooie waarnemingen op.
 - 2 excursies werden samen met de afdeling Noord-Veluwe georganiseerd.
- **Inventarisatie Renderklippen.**
 - Na verkennende excursie 5 rondes gelopen.
 - De werkgroep had in het voorjaar een uitgebreid programma opgesteld. Lang niet alle doelen zijn gehaald. Dat is besproken in de afgelopen najaar bijeenkomst van de

werkgroep. De resultaten worden uitgewerkt voor een rapportage en presentatie begin 2026.

Programma 2026.

- Er zijn nog een paar hiaten omdat er op enkele uitgestuurde vragen nog geen antwoord is. Maar in grote zal de werkgroep zich richten op inventarisatie op het landgoed Vosbergen.

Budget 2026.

- Twee werkgroep avonden op de Spoorzolder in het Kulturhus in Epe.
- Zijn al besproken.

SOVON tellingen

- Maandelijks watervogeltelling: Wapenveld-Terwolde binnendijks en Heerderstrand
- Slaaplaats tellingen: ganzen en grote zilverreigers Welsumerwaarden
- Huiszwaluwtelling Wapenveld-Terwolde.
- Steenuil inventarisatie gem. Heerde
- LIVE atlas tellingen
- Kwartelkoning tellingen
- PTT Rudi Heideveld telling (21 december 2025)
- Bijdrage aan kerkuil inventarisatie
- BMP telling Renderklippen
Inventarisatie van de IJsvogel, Grote Gele Kwikstaart, Brilduiker en Mandarijneend in de gemeenten Epe en Heerde
- Vogelreis Oder-Warta van 26 april t/m 2 mei 2025. Hiervan is onlangs een verslag uitgekomen dat de vinden is op de website van de KNNV.

Collectief Veluwe - VIJZ

- Bijdrage weidevogeltellingen Wapenvelderbroek
- Drone tellingen Wapenvelderbroek/ Ziebroek (Matthijs Bootsma)

Waterschap Vallei-Veluwe

- Onderhoud oeverwalwanden Werverdijk en Landschapszone

1000 soorten dag: vroege vogelexcursie Renderklippen

Avondexcursie Gortelse heide (Grauwe Klauwier)

Excursie Markerwadden

Diverse overleggen beheer en inrichting met gem. Heerde, Waterschap Veluwe -Veluwe en RWS.

Subsidie aanvragen voor nestkasten steenuilen in gem. Heerde

Kwartaal overleg met leden

Jaarverslag Plantenwerkgroep KNNV Epe-Heerde 2025

Coördinatoren: Egbert de Boer, Hetty Verstraaten, Lucie Wessel

Net als vorig jaar waren er bijna **wekelijks** bijeenkomsten of inventarisaties.

Eerst even wat cijfers.

- De verzendlijst van de plantenwerkgroep telt momenteel **30 namen**.
- Op maandag 30 december waren er 12 deelnemers in Heerde, omgeving Zuppeldseweg, bij de jaarlijkse **Eindejaarsplantenjacht** van FLORON. We noteerden **34 verschillende bloeiende** planten
- In de maanden januari, februari, oktober en november waren er op de laatste **maandagavond** van de maand 10-17 leden aanwezig op bijeenkomsten in het WIOS-gebouw in Epe, met plannen maken / bespreken, determinaties, presentaties, of een quiz
- In februari – april gingen we 8x op **maandagmiddag** het veld in voor een inventarisatie
- Op zaterdag 5 april was er een **dag-excursie** naar Kasteel Hackfort.
- Van eind april tot eind augustus waren er **17 maandagavond excursies**. We bezochten de RENDERKLIPPEN regelmatig. Ook deden we inventarisaties voor Kasteel Vosbergen, Kroondomein Het Loo, Wattenfabriek Lemoine in Emst, en VITENS. En we inventariseerden (delen van) **kilometerhokken** voor FLORON (4 – 17 deelnemers)
- In de week van 2-6 juni gingen 12 leden op **kampweek** naar Voorne-Putten
- In de maanden september – november waren er nog eens 9 inventarisaties op **maandagmiddag** met 5-17 deelnemers
- Op zaterdag 20 september was er een **dag-excursie** met 7 deelnemers naar Fortmond
- Bovengenoemde activiteiten werden door **4 – 17** leden bijgewoond, gemiddeld 10 leden

Wat deden we

– Deelname aan het jaarproject van KNNV-Epe-Heerde (in 2025 RENDERKLIPPEN)

– Inventarisatie van twee terreinen van KROONDOMEIN HET LOO (2 à 3 avonden in juni; 2 à 3 avonden in augustus)

– Gebiedsinventarisatie voor VITENS

– Bezoek aan de tuin van Peter Schwinkels, Wissel

– Inventarisatie Landgoed Vosbergen, Heerde

– Inventarisatie fabrieksterrein voor Lemoine (wattenfabriek)

– Inventarisatie van een terrein op Landgoed Tongeren

– Inventarisatie voor Gelders Landschap

– Kilometerhok **Het Nieuwe Strepen** voor FLORON

– Kilometerhokken in de REGIO Wapenveld-Heerde-Epe-Vaassen, waarvan na ±2020 weinig soorten bekend zijn

De verzamelde **gegevens** worden ingevoerd op verspreidingsatlas.nl.

Van een aantal afspraken / gebieden wordt een verslag gemaakt!

En wat hebben we gevonden?

-De meeste soorten vonden we op 18-25 augustus in kmhok 198-484 (Eperweg / Oenerweg X Apeldoornsch Kanaal), nl. 255 soorten

-Gevolgd door Kasteel Vosbergen (kmh 200-489) met 243 soorten (28/29 juni)

-Het fabrieksterrein van Lemoine, de wattenfabriek in Emst (kmh 195-479) met 239 soorten

-Deel van de bebouwde kom in Oene (kmhok 200-483), à 221 soorten; Hetty vond er een dag later nog 10 soorten bij

-Oene (kmh 200-484) op 29 september en 13 oktober à 202 soorten

Jaarverslag 2025 werkgroep geologie en landschap

Tweemaal richtte de geologiewerkgroep haar aandacht op de Renderklippen en omgeving, het onderzoeksgebied van de afdeling in 2025. Tijdens de 1000-soortendag op 24 mei deden we onderzoek naar de opbouw van stuifduinenrug. Aan de Norelbosweg (Epe) mochten we een bestaand steilwandje verder afsteken voor een kijkje in de bodem en vulden daar dat onderzoek aan met een boring tot op 2.70 meter. Een tweede boring zetten we op een kopje van opgestuwd materiaal.

Op 20 september maakten we een wandeling door het themagebied, waarvoor we ook de geologiewerkgroep Noordwesthoek (Steenwijk e.o.) uitnodigden. Voorafgaande daaraan bewonderden we de stenen- en fossielencollectie van Wouter Tol in het Heerder museum Villa Jacoba. Het werd helaas een natte wandeling langs stuifrug, sprengenkoppen, grafheuvels en prehistorische weg.

Het warme contact met de geologiewerkgroep Noordwesthoek werd in 2025 verder bestendigd. Op 22 maart gingen we gezamenlijk op excursie naar Twente met een bezoek aan museum Natura Docet en het bezoekerscentrum IJs en Es. Onze werkgroep organiseerde die excursie. Op haar beurt nodigde de Noordwesthoek ons uit mee te gaan op excursie naar het Geologisch reservaat in Urk en het Waterloopbos in Marknesse.

We begonnen het jaar op 6 februari met een avondbijeenkomst met een terug- en vooruitblik, een presentatie over de Delle Grift (Wapenveld) en het bekijken van onze vondsten tijdens het bezoek aan het Azewijnse Broek het jaar daarvoor. De geologiewerkgroep leverde op 12 maart haar bijdrage aan de presentatie over onderzoeksgebied Vitens-terreinen (thema 2024). We sloten het jaar op 15 november af met een bodemonderzoek in een terrein van een KNNV-er aan de Badweg.

De werkgroep geologie en landschap telde eind 2025 achttien leden. We moesten afscheid nemen van To Crum-Hendriks; vanaf het prille begin was ze lid van de werkgroep. Enkele werkgroepleden woonden de begrafenis in Vaassen bij. Peter Verhoef zegde helaas zijn deelname op wegens andere activiteiten op zijn vakgebied; als geoloog bracht hij veel kennis in.

We verwelkomden wel weer een nieuw lid.

In 2025 kwamen twaalf werkgroep-nieuwsbrieven uit.